

PERSBERICHT 12 mei 2022

Nieuw rapport over maatschappelijke positie en participatie van personen van buitenlandse herkomst

Uit een nieuw rapport van Statistiek Vlaanderen blijkt dat de maatschappelijke positie en participatie van personen van buitenlandse herkomst op tal van domeinen minder goed is dan die van personen van Belgische herkomst. Dat is vooral het geval voor personen van niet-EU-herkomst. Er is onder meer sprake van een lagere werkzaamheidsgraad, een hogere tewerkstelling in speciale arbeidsregimes en tegen lagere verloning. Personen van niet-EU-herkomst zijn over het algemeen ook minder hoog geschoold en lopen een hoger risico op armoede. Ze worden ook vaker dan de andere herkomstgroepen geconfronteerd met een minder stabiele en kwalitatieve huisvestingssituatie, ervaren vaker mentale gezondheidsproblemen en participeren minder aan het verenigingsleven, aan cultuur en aan politiek.

Ter aanvulling en ondersteuning van de Vlaamse openbare statistieken publiceert Statistiek Vlaanderen (SV) ook meer uitgebreide rapporten. In het nieuwe rapport **‘Maatschappelijke positie en participatie van personen van buitenlandse herkomst’** dat vandaag gepubliceerd werd, wordt aan de hand van een brede waaier van statistieken, gebaseerd op zowel administratieve gegevens als resultaten van bevolkingsenquêtes, een beeld geschetst van de maatschappelijke positie en participatie van personen van buitenlandse herkomst in Vlaanderen.

In het rapport wordt bij de afbakening van de groep personen van buitenlandse herkomst waar mogelijk niet enkel gekeken naar de huidige nationaliteit van een persoon, maar ook naar de geboortenationaliteit van die persoon en van diens ouders. Is 1 van die criteria een buitenlandse nationaliteit, dan wordt de persoon beschouwd als een persoon van buitenlandse herkomst. Begin 2021 ging het in totaal om 1.609.034 inwoners van het Vlaamse Gewest. Dat is 24% van de bevolking. Het totaal aantal personen van buitenlandse herkomst ligt 2,5 keer hoger dan het aantal personen met een huidige buitenlandse nationaliteit. De groep personen van buitenlandse herkomst nam tussen 2010 en 2021 behoorlijk sterk toe (+61%), meer nog bij de personen met een niet-EU-herkomst (+73%) dan bij de personen met een EU-herkomst (+47%).

In een beperkt aantal gemeenten ligt het aandeel personen van buitenlandse herkomst boven de 50%. Het gaat om Baarle-Hertog (72%), Machelen (61%), Maasmechelen (60%), Drogenbos (59%), Genk (58%), Vilvoorde (58%), Zaventem (55%), Kraainem (54%), Antwerpen (54%), Hamont-Achel (52%) en Wemmel (50%).

Opgesplitst naar herkomstland vormen de personen van Nederlandse herkomst de grootste buitenlandse herkomstgroep (15% van het totaal aantal personen van buitenlandse herkomst). De top 5 wordt vervolledigd door personen van Marokkaanse herkomst (14%), van Turkse herkomst (9%), van Italiaanse herkomst (5%) en van Poolse herkomst (4%).

Bijna 47% van de personen van buitenlandse herkomst zijn in België geboren. Dat aandeel ligt het hoogst bij personen afkomstig uit de Zuid-EU-landen (59%), Turkije (62%) en de Maghreb-landen (64%).

Doorheen het rapport wordt duidelijk dat de maatschappelijke positie en participatie van personen van buitenlandse herkomst op tal van domeinen minder goed is dan die van personen van Belgische

herkomst. Dat is vooral het geval voor personen van niet-EU-herkomst. Hieronder volgen enkele opvallende bevindingen uit het rapport.

Tewerkstelling en arbeid

- In 2021 lag volgens de EAK-enquête de werkzaamheidsgraad bij personen geboren in België op 77%, bij personen geboren in de EU op 78% en bij personen geboren buiten de EU op 60%. Vooral bij de niet-Europese vrouwen ligt de werkzaamheidsgraad laag. Van de vrouwen geboren buiten de EU is slechts 48% aan het werk.
- De grote kloof in werkzaamheidsgraad tussen de herkomstgroepen wordt bevestigd door de administratieve data van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid. In 2020 lag de werkzaamheidsgraad op basis van deze data bij de personen van Belgische herkomst op 78%. Dat is 21 procentpunten hoger dan bij personen met een niet-EU-herkomst. Tussen 2010 en 2020 is de werkzaamheidsgraad van de personen van niet-EU-herkomst (+9 procentpunten) wel sterker gestegen dan die van personen van Belgische herkomst (+5 procentpunten) waardoor de kloof tussen beide groepen is gedaald.
- Bij personen van niet-EU-herkomst ligt het aandeel loontrekkenden in korte en onregelmatige contracten 4 keer hoger dan bij personen van Belgische herkomst (respectievelijk 8% en 2%).
- Het aandeel loontrekkenden in de laagste dagloonklasse (<100 euro bruto per dag) ligt bij de Oost-EU- en niet-EU-groepen (respectievelijk 46% en 39%) beduidend hoger dan bij de Belgische en West- en Noord-EU-groepen (respectievelijk 16% en 20%).
- In 2021 leefde 31% van de personen (tot 64 jaar) geboren buiten de EU in een gezin waar door de aanwezige volwassenen niet of nauwelijks wordt gewerkt. Bij de personen geboren in België en in de EU gaat het respectievelijk om 6% en 10%.

Onderwijs en vorming

- Er blijken verschillen in het aandeel leerlingen van buitenlandse nationaliteit naar studierichting in het secundair onderwijs. In het schooljaar 2020-2021 ging het in het aso en tso respectievelijk om 5% en 7%. In het buitengewoon onderwijs, het bso en het deeltijds beroepssecundair onderwijs ligt dat duidelijk hoger (respectievelijk 13%, 15% en 27%).
- Algemeen genomen had in het schooljaar 2020-2021 28% van de leerlingen met een buitenlandse nationaliteit in het secundair onderwijs 2 of meer jaar schoolachterstand. Bij de leerlingen met Belgische nationaliteit gaat het om 6%.
- In 2019-2020 verlieten 35% van de leerlingen met een niet-EU-nationaliteit het secundair onderwijs zonder diploma. Bij leerlingen met een EU-nationaliteit was dat 21%, bij personen met de Belgische nationaliteit 8%.
- Als we kijken naar de algemene scholingsgraad van de bevolking, zien we dat bij de personen geboren buiten de EU het aandeel laagopgeleiden 37% bedraagt, bij de personen geboren in België 13% en bij de personen geboren in een EU-land 20%.

Inkomen en armoede

- Het mediaan jaarinkomen van personen geboren buiten de EU ligt bijna 8.000 euro lager dan dat van personen geboren in België.
- Het aandeel personen dat moet rondkomen met een inkomen onder de armoederisicodrempel lag in 2021 bij personen geboren buiten de EU op 21%, bij personen geboren in België op 7%. Bij de groep geboren buiten de EU geeft 26% aan moeilijk rond te komen, bij de personen geboren in België ligt dat aandeel op 8%.
- Van de kinderen die recent in het Vlaamse Gewest in kansarmoede geboren zijn, heeft 69% een moeder met een buitenlandse geboortenationaliteit.

Wonen en huisvesting

- Bij de personen geboren in België zijn 8 op de 10 eigenaar van de woning waarin ze wonen, bij de personen geboren buiten de EU iets minder dan 5 op de 10.

- Bij de personen geboren buiten de EU geven 4 op de 10 aan dat de woonkosten een zware last vormen voor het huishoudbudget. Bij de personen geboren in België gaat het om 1 op de 10.
- Bij de personen geboren buiten de EU ligt het aandeel personen dat leeft in een huishouden met woningdeprivatie (slechte kwaliteit van de woning) duidelijk hoger dan bij de personen geboren in België (23% tegenover 15%).

Gezondheid en welzijn

- Het aandeel met problemen met de mentale gezondheid ligt hoger bij personen geboren buiten de EU dan bij personen geboren in België. Bij de personen geboren buiten de EU kampt 38% met psychische problemen, 18% met een angststoornis en 8% met een depressieve stoornis. Bij de personen geboren in België gaat het respectievelijk om 29%, 8% en 3%.
- Het aandeel personen dat leeft in een huishouden dat medische zorg moet uitstellen om financiële redenen ligt bij personen geboren in België op 2%, bij de personen geboren buiten de EU op 4%.

Sociale participatie

- Het aantal sociale contacten verschilt niet zoveel tussen de herkomstgroepen, maar de kwaliteit van die contacten wel. Het aandeel dat aangeeft over weinig sociale ondersteuning te beschikken ligt duidelijk hoger bij personen geboren buiten de EU (28%) dan bij personen geboren in België (12%).
- Personen van niet-EU-herkomst zijn ten slotte minder vaak dan personen van Belgische herkomst actief lid van een vereniging, nemen minder vaak deel aan cultuur en zijn minder vaak politiek actief. Ze maken wel vaker dan personen van Belgische herkomst gebruik van het internet.

Voor meer informatie

Download het volledige rapport:

<https://www.vlaanderen.be/Publication/22098>

Contact: Jo Noppe | T 0491 92 40 82 | jo.noppe@vlaanderen.be

Statistiek Vlaanderen is het netwerk van Vlaamse overheidsinstanties die openbare statistieken ontwikkelen, produceren en publiceren. Statistiek Vlaanderen wil deze Vlaamse openbare statistieken via één portaalsite voor iedereen vlot toegankelijk maken zodat burgers, organisaties en bedrijven beschikken over correcte en gedetailleerde informatie over Vlaanderen. Statistiek Vlaanderen heeft als opdracht om alle openbare statistieken te ontwikkelen in overeenstemming met de wettelijke bepalingen en internationale principes rond kwaliteit, relevantie en onafhankelijkheid. Ter aanvulling en ondersteuning van de Vlaamse openbare statistieken publiceert Statistiek Vlaanderen ook meer uitgebreide rapporten.